

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 20

“เสริมสร้างองค์ความรู้ขับเคลื่อนการศึกษาและบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”

3 ธันวาคม 2568 ทางออนไลน์โปรแกรม Zoom

การพัฒนา Digital ID ในภาครัฐ: เปรียบเทียบกรณีศึกษา เชิงนโยบายระหว่างประเทศไทยกับสิงคโปร์ อินเดีย และฮ่องกง

THE DEVELOPMENT OF DIGITAL ID IN THE PUBLIC SECTOR: A COMPARATIVE POLICY STUDY BETWEEN THAILAND, SINGAPORE, INDIA, AND HONG KONG

กรกช หนันชัย¹

¹Email : korakod.t67@rsu.ac.th

ชุตินา พิศาลย์²

²Email : chutima@rsu.ac.th

สาขาวิชาการจัดการนวัตกรรมดิจิทัล มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

ในยุคที่รัฐบาลทั่วโลกมุ่งสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) ระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล (Digital ID) ได้กลายเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในการยกระดับการให้บริการภาครัฐให้ปลอดภัย โปร่งใส และเข้าถึงได้ทุกกลุ่มประชาชน อย่างไรก็ตาม การพัฒนา Digital ID ของแต่ละประเทศมีความแตกต่างตามบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะประเทศไทยที่แม้มีฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรที่ครอบคลุม แต่ยังมีเผชิญข้อจำกัดด้านนโยบาย ความเชื่อมั่น และการเชื่อมโยงระบบบริการ

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาการพัฒนา Digital ID ภาครัฐของประเทศไทย โดยเปรียบเทียบกับสิงคโปร์ อินเดีย และฮ่องกง ผ่านกรอบแนวคิด Comparative Policy Analysis ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการศึกษาค้นคว้าเอกสารและนโยบายที่เกี่ยวข้องในช่วงปี 2558–2568 ผลการวิจัยพบว่า สิงคโปร์ อินเดีย และฮ่องกงต่างมีจุดเด่นด้านกรอบนโยบายและเทคโนโลยีที่ส่งเสริมการใช้ Digital ID อย่างยั่งยืน ขณะที่ประเทศไทยอยู่ในระยะพัฒนาโดยมีศักยภาพสูง หากสามารถสร้างความเชื่อมั่น และกำหนดแนวนโยบายที่ชัดเจนมากขึ้น ถึงแม้ว่าแต่ละประเทศจะมีแนวทางการพัฒนาที่แตกต่างกันตามบริบทแต่ทั้งหมดมีจุดมุ่งหมายที่เหมือนกัน คือ การสร้างระบบ Digital ID ที่ปลอดภัย น่าเชื่อถือ และสามารถรองรับการให้บริการภาครัฐและเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การศึกษานี้จึงเสนอแนวทางเชิงนโยบายเพื่อยกระดับระบบ Digital ID ของภาครัฐไทยให้มีความน่าเชื่อถือ เชื่อมโยงบริการได้อย่างครบวงจร และเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนสู่รัฐบาลดิจิทัลที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: อัตลักษณ์ของบุคคลรูปแบบดิจิทัล, ผู้ให้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตน, บริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 20

“เสริมสร้างองค์ความรู้ขับเคลื่อนการศึกษาและบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”

3 ธันวาคม 2568 ทางออนไลน์โปรแกรม Zoom

Abstract

In the era when governments around the world are moving toward becoming digital governments, the Digital Identity (Digital ID) system has become an essential infrastructure for enhancing government services to be secure, transparent, and accessible to all groups of people. However, the development of Digital ID in each country differs depending on social, economic, political, and infrastructural contexts. In particular, Thailand, despite having a comprehensive population database, still faces limitations in policy, trust, and system integration.

This research aims to study the development of Digital ID in the Thai public sector by comparing it with Singapore, India, and Hong Kong through the framework of Comparative Policy Analysis. The study employs a qualitative research method (Qualitative Research) by examining documents and policies related to Digital ID between 2015 and 2025. The findings reveal that Singapore, India, and Hong Kong each have distinctive strengths in policy frameworks and technologies that promote sustainable use of Digital ID, while Thailand is in the developing stage but has high potential if trust can be built and clearer policy directions are established. Although each country has different development approaches according to its context, all share the same goal—to create a Digital ID system that is secure, reliable, and capable of supporting government and private sector services efficiently. Therefore, this study proposes policy recommendations to enhance Thailand’s Digital ID system to be trustworthy, fully integrated, and to serve as a fundamental infrastructure for advancing toward a sustainable digital government.

Keywords: Digital ID, Identity Provider, e-Governance Service

บทนำ

รัฐบาลทั่วโลกกำลังเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัล การพัฒนา “รัฐบาลดิจิทัล” (Digital Government) ได้กลายเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส และเข้าถึงได้ทุกกลุ่ม โดยอาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกลไกขับเคลื่อนหลัก (OECD, 2023) หนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของรัฐบาลดิจิทัลคือ “ระบบพิสูจน์

และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล” (Digital Identity: Digital ID) ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานในการระบุตัวบุคคลเพื่อใช้เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอย่างปลอดภัยและน่าเชื่อถือ (World Bank, 2021)

การมีระบบ Digital ID ที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงช่วยลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการราชการ แต่ยังสามารถให้บริการภาครัฐในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) และเป็นปัจจัยพื้นฐานของเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) อย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม การพัฒนา Digital ID ในแต่ละประเทศย่อมแตกต่างกันไปตามบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมาย (UNDP, 2022) โดยเฉพาะในประเทศไทย แม้จะมีฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรที่ครอบคลุมและระบบเลขบัตรประจำตัวประชาชน 13 หลักที่ไม่ซ้ำกันและเป็นเอกลักษณ์ประจำตัวบุคคล แต่ยังคงเผชิญข้อจำกัดด้านการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน การกำหนดมาตรฐานกลางที่เฉพาะเจาะจงในแต่ละด้าน และการสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล, 2566)

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ในประเทศจำนวน 13 ฉบับ และต่างประเทศ 21 ฉบับ พบว่าปัจจัยด้านความเชื่อมั่น ความเข้าใจในเทคโนโลยี และความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อการยอมรับการใช้บริการ Digital ID (กิตติพันธ์ จันทรสละ และรวิดา วิริยกิจจา, 2562) รวมถึงปัจจัยด้านประโยชน์ที่รับรู้ (Perceived Usefulness) และความง่ายต่อการใช้งาน (Perceived Ease of Use) ตามแบบจำลองเทคโนโลยี TAM (Technology Acceptance Model) ก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการยอมรับของผู้ใช้ (จักรพันธ์ จันทลา และคณะ, 2566) ขณะที่ต่างประเทศ เช่น สิงคโปร์ อินเดีย และฮ่องกง สามารถพัฒนาและนำระบบ Digital ID มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้กรอบนโยบายและการบริหารจัดการที่ชัดเจน (MDDI Singapore, 2022; UIDAI, 2023; Smart City Office Hong Kong, 2022)

ในประเทศไทยยังไม่มีกรณีวิจัยเชิงเปรียบเทียบนโยบายการพัฒนา Digital ID กับต่างประเทศอย่างเป็นระบบ ขณะที่งานวิจัยต่างประเทศแม้มีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบอยู่บ้าง แต่ยังไม่ครอบคลุมประเทศที่ผู้วิจัยสนใจ ได้แก่ สิงคโปร์ อินเดีย และฮ่องกง ดังนั้น หัวข้อวิจัยนี้จึงมีความน่าสนใจและมีความใหม่ในบริบทของประเทศไทย อีกทั้งยังเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจในระดับสากล

สิงคโปร์มีระบบ **SingPass** ภายใต้โครงการ National Digital Identity (NDI) ที่เชื่อมโยงการให้บริการทั้งภาครัฐและเอกชนในรูปแบบ One-Stop Service ขณะที่อินเดียใช้ระบบ **Aadhaar** ซึ่งเป็นหมายเลขประจำตัวประชาชนแบบชีวมิติ ครอบคลุมประชากรกว่า 1.2 พันล้านคน และฮ่องกงพัฒนา **iAM Smart** เพื่อเป็นแพลตฟอร์มกลางในการยืนยันตัวตนดิจิทัลที่เน้นความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว ซึ่งทั้ง 3 ประเทศมีความสามารถในการพัฒนาการให้บริการภาครัฐรูปแบบดิจิทัลเป็นอันดับต้นของโลก มีสัดส่วนของประชาชนที่ใช้บริการ Digital ID มากกว่า 50% ถือว่าเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการใช้งาน Digital ID (United Nations, 2024) ขณะที่ประเทศไทยแม้มีความพยายามในการพัฒนาระบบ **ThaID** และ **NDID** แต่

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 20

“เสริมสร้างองค์ความรู้ขับเคลื่อนการศึกษาและบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”

3 ธันวาคม 2568 ทางออนไลน์โปรแกรม Zoom

ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการบูรณาการบริการและการยอมรับจากสาธารณชน (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2567)

ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงต้องมีการวิเคราะห์และเปรียบเทียบนโยบายการพัฒนา Digital ID ของประเทศไทยกับประเทศที่ประสบความสำเร็จ เพื่อสังเคราะห์บทเรียนและแนวทางเชิงนโยบายในการยกระดับระบบ Digital ID ของภาครัฐไทยให้สามารถรองรับบริการดิจิทัลได้อย่างปลอดภัย มีประสิทธิภาพ และเป็นรากฐานสำคัญของการขับเคลื่อนสู่รัฐบาลดิจิทัลอย่างยั่งยืน โดยอาศัยกรอบแนวคิด Comparative Policy Analysis ซึ่งเป็นที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล (Brans et al., 2017) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงนโยบายในมิติต่าง ๆ และสร้างองค์ความรู้ที่สามารถประยุกต์ใช้ในบริบทของประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

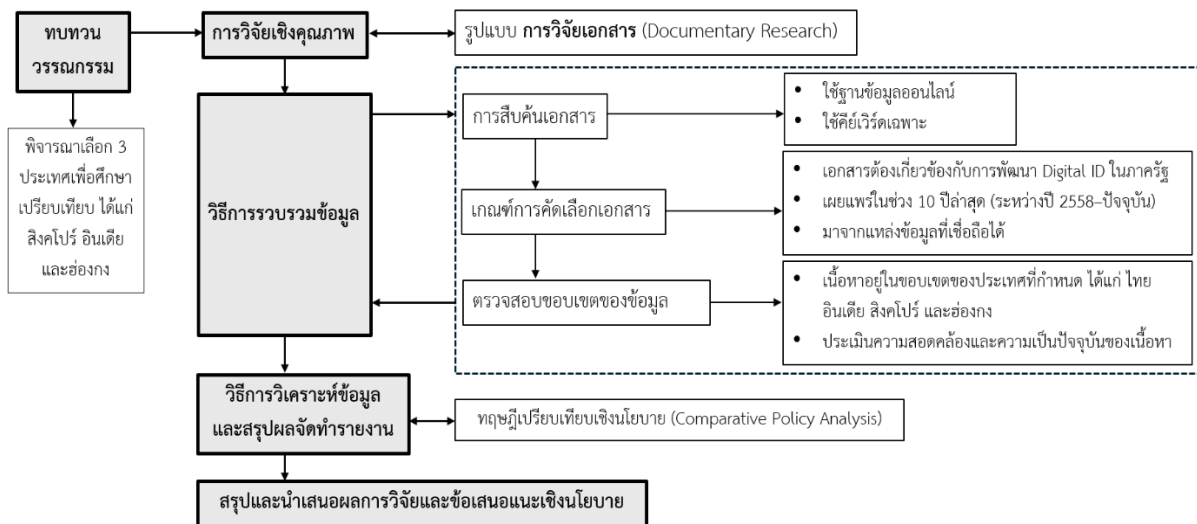
1. เพื่อเปรียบเทียบนโยบายการพัฒนา Digital ID ระหว่างประเทศไทยกับสิงคโปร์ อินเดีย และฮ่องกง
2. เพื่อสังเคราะห์บทเรียนและเสนอแนวทางเชิงนโยบายในการพัฒนา Digital ID ของภาครัฐไทยอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทสากล

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา ทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอนเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนา Digital ID ในภาครัฐ รวมถึงแนวทางการดำเนินงาน กรอบการกำกับดูแล และปัจจัยเชิงนโยบายที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบ Digital ID
2. ขอบเขตพื้นที่ศึกษา ศึกษากรณีของประเทศไทย เปรียบเทียบกับ 3 ประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ อินเดีย และฮ่องกง
3. ขอบเขตข้อมูล สืบค้นจากฐาน TCI (Thai-Journal Citation Index Centre) และ Google Scholar คำค้นหา คือ ("Digital Identity" Singapore government policy) OR ("Digital Identity" India government policy) OR ("Digital Identity" Hong Kong government policy)) ย้อนหลัง 10 ปี ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - ปัจจุบัน
4. ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการทำการวิจัยตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึง เดือนกันยายน พ.ศ. 2568 รวม ระยะเวลา 7 เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ผ่านกระบวนการ ทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบนโยบายการพัฒนา Digital ID ของประเทศไทยกับประเทศสิงคโปร์ อินเดีย และฮ่องกง ใช้แนวทางเชิงคุณภาพโดยมุ่งเน้นการศึกษาจากเอกสาร รายงาน นโยบาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อค้นพบเชิงเปรียบเทียบในประเด็นนโยบายการพัฒนา Digital ID โดยใช้กรอบแนวคิด Comparative Policy Analysis (CPA) เป็นกรอบการวิเคราะห์หลัก แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

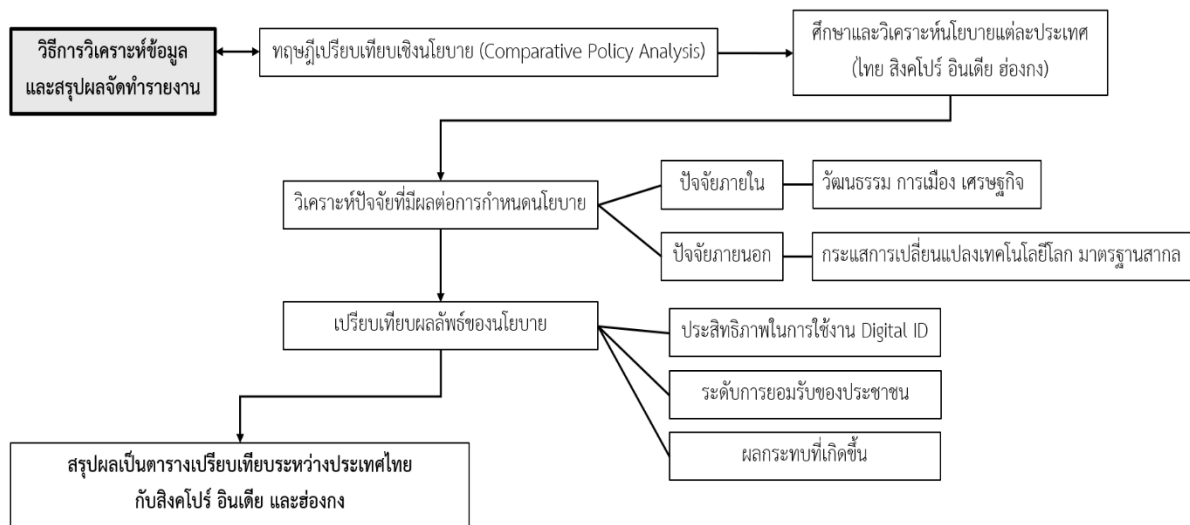
โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. กำหนดกรอบแนวคิดและคำสำคัญ (Keywords): ผู้วิจัยกำหนดกรอบการศึกษาและคำสำคัญในการสืบค้น เช่น Digital Identity, Government Policy, Digital ID Framework, e-Government, Singapore, India, Hong Kong เพื่อให้การค้นหามีความเฉพาะเจาะจงและครอบคลุม
2. การสืบค้นและรวบรวมข้อมูล: ดำเนินการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลวิชาการ ได้แก่ Thai-Journal Citation Index Centre (TCI) และ Google Scholar โดยใช้คำค้นตามขอบเขตที่กำหนด และคัดเลือกเอกสารที่เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2558 - 2568

3. **การคัดเลือกเอกสาร:** ใช้เกณฑ์การคัดเลือกเอกสารที่มีความเกี่ยวข้องกับนโยบายและการดำเนินงานด้าน Digital ID ของประเทศที่ศึกษา โดยพิจารณาจากความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ความทันสมัย และความสอดคล้องกับกรอบการวิจัย

4. **การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis):** วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารเชิงนโยบาย งานวิจัย และรายงานต่าง ๆ เพื่อระบุแนวโน้มหรือรูปแบบของการพัฒนา Digital ID ในแต่ละประเทศ โดยจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามเกณฑ์วิเคราะห์ 9 ด้าน ได้แก่ (1) หน่วยงานผู้รับผิดชอบ (2) ประเภทของระบบ Digital ID (3) กลไกการยืนยันตัวตน (4) วัตถุประสงค์ในการใช้งาน (5) ความครอบคลุมของประชากร (6) เทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐาน (7) กฎหมายและสิทธิส่วนบุคคล (8) ระดับความไว้วางใจของสาธารณะ และ (9) มาตรฐานที่ใช้พัฒนาระบบ

5. **การสังเคราะห์ผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ:** เปรียบเทียบลักษณะนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของแต่ละประเทศ เพื่อสรุปจุดแข็ง จุดอ่อน และบทเรียนที่สามารถประยุกต์ใช้ในบริบทของไทยโดยจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์การพัฒนาและนโยบายด้านระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล (Digital ID) ของประเทศไทย สิงคโปร์ อินเดีย และฮองกง พบว่าแต่ละประเทศมีแนวทางและลักษณะการดำเนินงานที่แตกต่างกันตามบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี โดยสามารถสรุปสาระสำคัญตามเกณฑ์การวิเคราะห์ 9 ด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบนโยบายระบบ Digital ID ของประเทศไทย สิงคโปร์ อินเดีย และฮ่องกง

หมวดหัวข้อ	ไทย	สิงคโปร์	อินเดีย	ฮ่องกง
1. หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	ThalID กปค. หรือ NDID, Mobile ID บริษัทเอกชน	GovTech ภายใต้ Smart Nation	UIDAI กำกับดูแล ระบบ Aadhaar	OGCIO กำกับระบบ iAM Smart และ BRN
2. ประเภท IdP	Federated IdP	Centralized/ Single IdP		
3. กลไกการยืนยันตัวตน	ทุกประเทศใช้การยืนยันตัวตนแบบหลายปัจจัย (Multi-Factor Authentication) ทั้ง PIN, OTP และ Biometric เช่น ลายนิ้วมือ ภาพใบหน้า			
4. วัตถุประสงค์ในการใช้งาน	ทุกประเทศใช้ระบบ Digital ID เพื่อเชื่อมโยงบริการภาครัฐ เช่น ภาษี การศึกษา และสวัสดิการสังคม รวมถึงขยายไปสู่ภาคเอกชน เช่น ธนาคารและโทรคมนาคม			
5. การครอบคลุมของประชากร	มากกว่า 50% ของประชากร	มากกว่า 97% ของประชากร	มากกว่า 93% ของประชากร	มากกว่า 50% ของประชากร
6. เทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐาน	ทุกประเทศพัฒนาโดยเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลประชากรของรัฐ เช่น ไทยใช้ข้อมูลเลขบัตรฯ 13 หลักจากสำนักทะเบียนราษฎร			
7. กฎหมายและสิทธิส่วนบุคคล	PDPA (2562) และ พ.ร.บ. ปฏิบัติการทางอิเล็กทรอนิกส์	PDPA (2012) และ privacy by design	กฎหมายข้อมูลส่วนบุคคลยังไม่แข็งแรง	PDPO และ consent-based
8. ระดับความไว้วางใจของสาธารณะ	ระดับปานกลางถึงต่ำ	สูงมาก ประชาชนคุ้นเคยและใช้จริงทุกวัน	ระดับปานกลาง	ค่อนข้างสูง
9. มาตรฐานที่ใช้พัฒนาระบบ	ทุกประเทศนำมามาตรฐานสากลมาใช้ เช่น ISO/IEC 27001:2022 และ ISO/IEC 27701:2019			

ในมิติของผลการศึกษารายประเทศ พบว่า ประเทศไทยมีความพร้อมด้านฐานข้อมูลประชากรและการผลักดันเชิงนโยบาย แต่ยังคงขาดความเป็นเอกภาพของแพลตฟอร์มและความเชื่อมั่นจากประชาชน ขณะที่สิงคโปร์มีระบบที่เข้มแข็งทั้งในด้านกฎหมาย เทคโนโลยี และการบูรณาการภาครัฐกับเอกชน จนกลายเป็นแบบอย่างในระดับสากล ส่วนอินเดียโดดเด่นด้านการครอบคลุมประชากรและการใช้ Digital ID เพื่อลดการทุจริตและส่งเสริมการเข้าถึงบริการ แต่ยังมีปัญหาความท้าทายด้านความเป็นส่วนตัวและกรอบกฎหมายที่ไม่สมบูรณ์ ขณะที่ฮ่องกงแสดงให้เห็นการพัฒนาระบบคู่ขนานระหว่างประชาชนและธุรกิจ โดยมีการเชื่อมโยง

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 20

“เสริมสร้างองค์ความรู้ขับเคลื่อนการศึกษาและบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”

3 ธันวาคม 2568 ทางออนไลน์โปรแกรม Zoom

บริการในชีวิตประจำวันและระบบเศรษฐกิจดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ยังมีข้อกั่วงวลในประเด็นโครงสร้างรวมศูนย์และการเข้าถึงของชาวต่างชาติ

ในมิติของการเปรียบเทียบระหว่างประเทศ พบว่าประเทศที่มีระบบก้าวหน้า คือ สิงคโปร์และฮ่องกง มีความชัดเจนในด้านการกำกับดูแล (Governance) และกฎหมายคุ้มครองข้อมูล รวมทั้งสร้างความไว้วางใจของประชาชนผ่านบริการที่ใช้งานจริงอย่างกว้างขวาง ขณะที่ประเทศที่มีประชากรขนาดใหญ่และหลากหลาย คือ อินเดียและไทย เน้นการใช้ Digital ID เพื่อตอบโจทย์ด้านความครอบคลุมและการเข้าถึงบริการ แต่ยังมีข้อจำกัดด้านการบังคับใช้กฎหมาย ความไม่เป็นเอกภาพของระบบ และระดับความเชื่อมั่นของประชาชน ถึงแม้ว่าแต่ละประเทศมีแนวทางการพัฒนาที่แตกต่างกันตามบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล แต่ทั้งหมดต่างมีจุดมุ่งหมายที่เหมือนกัน คือ การสร้างระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตนที่ปลอดภัย น่าเชื่อถือ และสามารถรองรับการให้บริการภาครัฐและเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากผลการศึกษาจึงสามารถสังเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ของการพัฒนา Digital ID ของประเทศไทยได้ดังนี้ ประการที่หนึ่ง ควรมุ่งเน้นความครอบคลุมและการเข้าถึง โดยให้ประชาชนทุกกลุ่ม รวมถึงผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล และแรงงานนอกระบบ สามารถใช้ระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลเพื่อเข้าถึงบริการภาครัฐและเอกชนได้อย่างเท่าเทียม ภาครัฐควรจัดให้มีระบบยืนยันตัวตนที่เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับประชาชน ภาคธุรกิจ และหน่วยงานรัฐ ขับเคลื่อนหลักการ “Digital by Default” เพื่อให้ประชาชนทุกคนมี ใช้ และเข้าถึงบริการได้ผ่านช่องทางดิจิทัลที่หลากหลาย เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลอ้างอิงที่เชื่อถือได้ พร้อมขยายการใช้งานไปยังภาคเอกชนที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานของเศรษฐกิจ เช่น การเงิน โทรมคมนาคม และคมนาคม ประการที่สอง ควรกำหนดมาตรฐานกลางด้าน “การยืนยันตัวตนแบบไร้รหัสผ่าน” เช่น การใช้ข้อมูลชีวมิติหรือกุญแจเข้ารหัส เพื่อลดความเสี่ยงจากการโจมตีทางไซเบอร์ ประการที่สาม การจัดตั้งกลไกกำกับติดตามความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยมีคณะทำงานหลายภาคส่วนที่ติดตามเทคโนโลยีเกิดใหม่ เช่น การใช้ข้อมูลชีวภาพ การตรวจจับ Deepfake หรือระบบ Digital ID แบบกระจายศูนย์ ตลอดจนการพัฒนาแพลตฟอร์มทดสอบและประเมินผลนวัตกรรม (Sandbox) เพื่อรองรับการพัฒนาและนำเทคโนโลยีใหม่ไปใช้จริงอย่างปลอดภัยและมีมาตรฐาน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดที่เน้นว่าการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในภาครัฐมิได้จำกัดอยู่เพียงการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการ แต่ยังเป็นส่วนหนึ่งของการปรับเปลี่ยนเชิงโครงสร้างที่นำไปสู่ การเปลี่ยนผ่านสู่รัฐบาลดิจิทัล (Digital Transformation) อันประกอบด้วยการพัฒนาเชิงระบบ การปรับปรุงกระบวนการทำงาน การลดอุปสรรคในการใช้ข้อมูล และการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ทั้งนี้ การนำระบบ Digital ID มาใช้จึงเป็นเพียง “กลไกย่อย” หรือเปรียบเหมือนกุญแจที่ทำให้เข้าสู่ประตูของ

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 20

“เสริมสร้างองค์ความรู้ขับเคลื่อนการศึกษาและบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”

3 ธันวาคม 2568 ทางออนไลน์โปรแกรม Zoom

โลกดิจิทัลได้อย่างน่าเชื่อถือ มั่นคง และปลอดภัยที่เชื่อมโยงไปสู่การปรับเปลี่ยนเชิงโครงสร้างในระดับที่กว้างขึ้น ซึ่งต้องอาศัยการบูรณาการและความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพันธ์ จันทรสละ, และรวิดา วิริยกิจจา. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ (Digital ID) ของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่*. ในการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติที่ 14. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- จักรพันธ์ จันทลา, รุจิรา พลแพงขวา, กมลกา แดงสกุล, และกชพร สว่าง. (2566). ปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล (D.DOPA Digital ID) ผ่านสมาร์ตโฟนของผู้ใช้บริการในจังหวัดอุดรธานี. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2567). *Thailand Digital ID Framework Phase 2 (2567–2570)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. สืบค้นจาก https://www.etcha.or.th/th/Useful-Resource/DigitalID_roadmap2.aspx
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน). (2566). *แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566–2570*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน).
- Brans, M., Geva-May, I., & Howlett, M. (Eds.). (2017). *Routledge Handbook of Comparative Policy Analysis*. New York, NY: Routledge.
- Smart City Office, Government of the Hong Kong Special Administrative Region. (2022). *Hong Kong Smart City Blueprint 2.0*. Hong Kong: Smart City Office, Office of the Government Chief Information Officer (OGCIO).
- Smart Nation, Ministry of Digital Development and Information (MDDI). (2022, March). *Singpass Singapore's National Digital Identity Factsheet*.
- Unique Identification Authority of India (UIDAI). (2022). *Annual Report 2021–2022*.
- OECD. (2023). *Digital Government Index 2023: Shaping Responsive and Resilient Public Services*.
- United Nations. (2024). *UN E-Government Survey 2024: Accelerating Digital Transformation for Sustainable Development*. New York: United Nations Department of Economic and Social Affairs. <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2024>

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 20

“เสริมสร้างองค์ความรู้ขับเคลื่อนการศึกษาและบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”

3 ธันวาคม 2568 ทางออนไลน์โปรแกรม Zoom

United Nations Development Programme (UNDP). (2022). *Digital Strategy 2022–2025: Reimagining Development in the Digital Age*. New York: UNDP.

World Bank. (2021). *ID4D – Identity for Development*.